

deSingel

Internationale Kunstcampus

2009-2010 BLAUWEZAAL

**A TOUCH OF NOIR /
SHADES OF JAZZ ON NOIR
VR 12 FEB 2010**

2009-2010 / JAZZ / FILMCONCERT

CECIL TAYLOR SOLO & DUO
ZO 4 OKT 2009

GRÄWE-REIUSEGER-HEMINGWAY TRIO
VR 13 NOV 2009

CRAIG TABORN TRIO
WO 2 DEC 2009

A TOUCH OF NOIR / SHADES OF JAZZ ON NOIR
VR 12 FEB 2010

THE CLAUDIA QUINTET & SPECIAL GUEST MATT MITCHELL
VR 5 MRT 2010

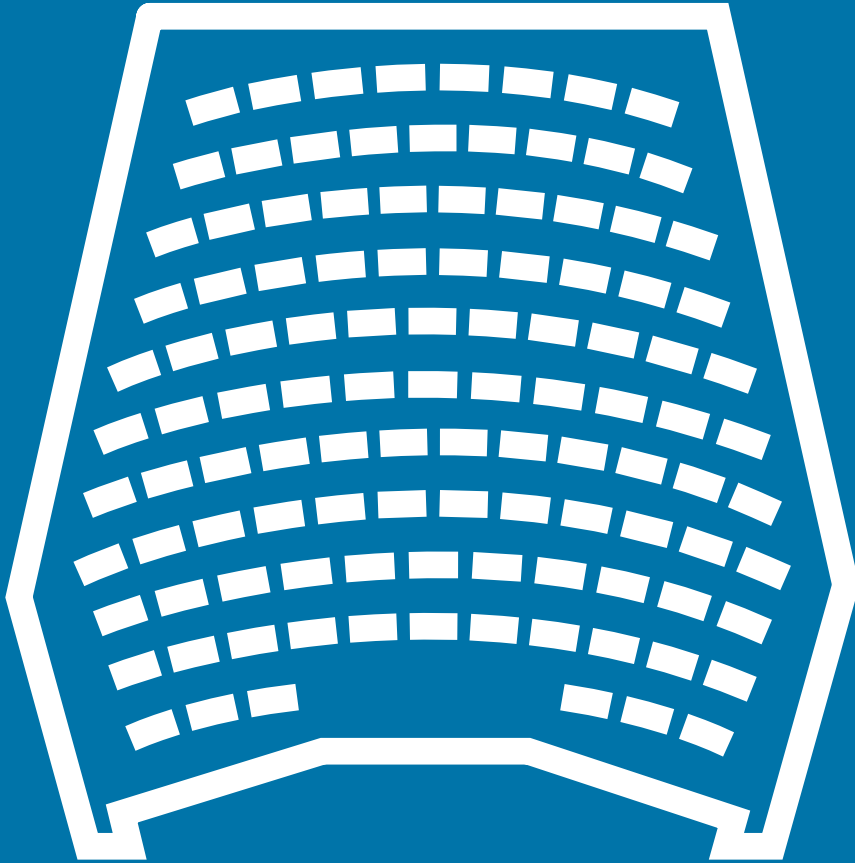
REQUIEM FOR A DYING PLANET
DO 11 MRT 2010

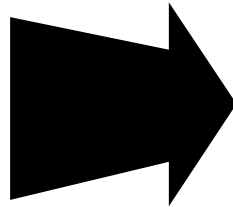
L'OEIL DE L'ÉLÉPHANT
DO 6 MEI 2010

inleiding **Hugo De Craen / 19.15 uur / foyer de kunsthaven**

begin **20.00 uur**
pauze omstreeks **20.50 uur**
einde omstreeks **22.00 uur**

teksten programmaboekje **Didier Wijnants**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

A TOUCH OF NOIR / SHADES OF JAZZ ON NOIR

RALPH ALESSI trompet **MICHEL BRAAM** piano **WOLTER WIERBOS**
trombone **WILBERT DE JOODE** contrabas **MICHAEL VATCHER**
percussie **ANA ISABEL ORDONEZ** filmmontage

Deel 1 50'
A TOUCH OF NOIR

pauze

Deel 2 50'
SHADES OF JAZZ ON NOIR

gelieve uw GSM uit te schakelen

De inleidingen kan u achteraf beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze.

Op www.desingel.be kan u uw visie, opinie, commentaar, appreciatie, ..
betreffende het programma van deSingel met andere toeschouwers delen.
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze.
Neemt u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans om tickets te winnen.

Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door 't KLAverVIER,
Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70 > www.tklavervier.be

foyer de kunsthaven

enkel open bij avondvoorstellingen in rode en/of blauwe zaal
open vanaf 18.40 uur
kleine koude of warme gerechten te bestellen vóór 19.20 uur
broodjes tot net vóór aanvang van de voorstellingen en tijdens pauzes

Hotel Ramada Plaza Antwerp (Desguinlei 94, achterzijde torengedouw ING)

▶ Restaurant HUGO's at Ramada Plaza Antwerp
open van 18.30 tot 22.30 uur

▶ Gozo-bar
open van 10 uur tot 1 uur, uitgebreide snacks tot 23 uur
deSingelaanbod: tweede drankje gratis bij afgifte van uw toegangsticket

Reclamepanelen omringen de bouwwerf van deSingel. De plaatsing van deze
panelen levert extra middelen op om de bouwkosten te financieren. De toelating voor
het plaatsen van de advertentiepanelen geldt voor de periode van de bouwwerken.
Wij hopen op uw begrip.

Rita Hayworth in 'Gilda' (1946)

SNIJDENDE KLANKEN VOOR SNIJDENDE BEEL- DEN

In de filmkritiek is er nog steeds discussie over de precieze omlijning van het begrip film noir. De term werd kort na de oorlog bedacht door de Franse filmcriticus Nino Frank om een nieuw type Amerikaanse film aan te duiden. Concreet ging het om 'The Maltese Falcon' (John Huston), 'Laura' (Otto Preminger), 'Murder My Sweet' (Edward Dmytryk), 'Double Indemnity' (Billy Wilder) en 'The Woman in the Window' (Fritz Lang). De term werd afgeleid van de boekenreeks Série Noire waarin uitgeverij Gallimard vooral hard-boiled detectives van auteurs zoals Raymond Chandler en Dashiell Hammett publiceerde. Nogal wat films noirs waren op die boeken gebaseerd, zij het lang niet allemaal. Gaandeweg werd het ook steeds minder duidelijk waar de term nu juist voor stond, en zeker of het nu gaat om een specifieke stijl dan wel om een cinematografisch genre. De voorstanders van de stijlbenadering wijzen op gemeenschappelijke stilistische kenmerken zoals low-key belichting, scherpe contrasten, gebruik van groothoeken en spiegels, extreme kadrering en het ontbreken van camerabewegingen. De supporters van de genrebenadering wijzen op terugkerende thematieken (obsessies, angst, onzekerheid), personages (de mannelijke protagonist, de femme fatale, de verzorgende vrouw), verhaallijnen (meestal te ingewikkeld voor een gewone sterveling, maar altijd bijzonder hard, zeker op het einde).

Begrippenhygiëne

Het grote publiek ligt meestal niet zo wakker van dergelijke kwesties. Het is dan ook geen wonder dat de term film noir vaak nogal losjes wordt gehanteerd. Zelfs een psychologische thriller zoals Polanski's 'Repulsion' (1965) wordt soms tot de film noir gerekend, wellicht vooral op basis van stilistische kenmerken zoals cameravoering en fotografie. Het begrip wordt zelfs in de mond genomen bij de komedies van de gebroeders Coen (bijvoorbeeld 'The Big Lebowski') en de mysterieuze films van David Lynch ('Blue Velvet', 'Mulholland Drive', enzovoorts), allemaal films waarin de stijlkenmerken van de film noir gretig worden gekopieerd en gepersifleerd.

Daarom heeft de twist tussen de genreadepten en de stijldefters soms iets absurds, bijna zoals een discussie over het geslacht van de engelen. Toch is een beetje begrippenhygiëne nooit weg als je zinvol over kunst wil praten. Wat betekent het voor de kunstenaar om te verwijzen naar

film noir? Is het geen goedkope truc om te profiteren van het aura van die beroemde voorbeelden?

Hard-boiled maar zwak

Cineaste en wetenschapper Ana Isabel Ordonez gaat nergens expliciet in op de kwestie stijl-of-genre, maar uit interviews blijkt dat ze de film noir in de praktijk als een genre beschouwt. "Film noir is een van mijn favoriete cinematografische genres," zegt ze in een gesprek met Susan Frances. "In bijna elke film noir figureren mannen die functioneren zoals vrouwelijke archetypes. De hard-boiled protagonist is in die zin niet anders dan de femme fatale: hij wil meer dan goed voor hem is, meer geld en vaak ook een gevaarlijke vrouw. Geen van beide karakters is opgewassen tegen de eisen van de maatschappij, maar beiden hebben ze een cynische houding tegenover het leven. De femme fatale is niet altijd de enige vrouw in het leven van de mannelijke hoofdpersoon. Tegenover de slechte femme fatale staat vaak een zuivere en deugdzame vrouw die alleen het beste met hem voorheeft. Maar hij is vaak te zwak om de vrouw te kiezen die echt goed voor hem is."

Romantische soundtracks

Ana Isabel Ordonez ziet film noir dus duidelijk als een spel van karakters dat volgens min of meer geijkte patronen verloopt. En ze kiest duidelijk voor een strenge afbakening: films noirs zijn alleen die films die tussen 1941 ('The Maltese Falcon') en 1958 ('A Touch of Evil') zijn gemaakt door Amerikaanse of in Amerika geëmigreerde Europese kineasten. Allemaal B-films, allemaal zwart-wit, maar ook: allemaal Hollywood. Dat laatste vind ze een storend element, omdat het zorgt voor net teveel 'flauwe' romantiek. Die romantiek komt voornamelijk van de vrij traditionele en commerciële filmmuziek, meestal bijgeschreven door doorwinterde Hollywoodcomponisten. Om maar enkele voorbeelden aan te halen: de klankband van 'Double Indemnity' werd geschreven door Miklos Rozsa, ook auteur van de filmmuziek van spektakelfilms zoals 'Ben Hur' en 'Quo Vadis'. De muziek voor 'The Maltese Falcon' is van Adolph Deutsch, bekend van het zeemzoete 'Oklahoma'.

Avant-gardejazz

Ordonez vindt dat een historisch gemiste kans omdat het experimentele karakter van de filmbeelden geen pendant vond in de muziek. Nochtans had dat volgens haar wel gekund, want in de jaren veertig en vijftig was er in de Verenigde Staten een sterke muzikale avant-garde, meer bepaald in de jazz. Volgens haar zouden de films sterker zijn geworden als de jazz- en improvisatiemilieus er een rol in hadden gespeeld. Quod non. Ordonez: "Ondanks de overvloedige aanwezigheid van avant-gardejazz in die tijd (de jaren veertig en vijftig) is de link tussen improvisatie en film noir totaal

afwezig omdat de Hollywoodstudios traditionele romantische soundtracks oplegden. Die soundtracks passen niet bij de hoekige uitbeelding van deze stilistische misdaaddrama's." Ordonez zou dus liever scherp snijdende klanken hebben bij deze scherp snijdende beelden. Ze verwijst daarbij ook naar het feit dat de esthetiek van film noir teruggaat naar de vroege avant-garde van het Duitse expressionisme, al vergeet ze daarbij wel te zeggen dat ook die films niet geschraagd werden door experimentele muziek (tenzij je Strauss, Wagner en Edvard Grieg in de jaren twintig nog experimenteel wilt noemen).

Onvoorspelbaar

In elk geval beschouwt ze haar projecten als een correctie op de geschiedenis en een dankbare gelegenheid om haar fascinatie voor film noir te combineren met haar passie voor creatieve jazz. Het eerste project kwam tot stand naar aanleiding van Luxemburg Culturele Hoofdstad van Europa in 2007 en heet 'A Touch of Noir'. De film is eigenlijk geen echte film, eerder een collage van fragmenten uit grote klassiekers. Samen met François Olivier ontwierp Ordonez zo een nieuwe mise-en-scène rond de typische mannelijke hoofdfiguur. Ordonez: 'A Touch of Noir' toont de beste momenten van de film noir vanuit het perspectief van de gekwetste mannelijke ziel, een beetje zoals James Dean." De opvolger 'A Shade of Jazz on Noir' is gelijkaardig, maar heeft een ander perspectief, namelijk dat van de femme fatale. Beide films (Ordonez noemt het "woordloze documentaires") moeten dienen als achtergrond en inspiratiebron voor creatieve muzikanten. Voor 'A Touch of Noir' schreef de Nederlander Michiel Braam een raamwerk en enkele uitgeschreven passages, maar geen volledig uitgeschreven werk. Improvisatie is dus heel belangrijk en bovendien kan de muziek in heel uiteenlopende bezettingen worden uitgevoerd. Ook in de muziek bij 'A Shade of Jazz on Noir', waar het raamwerk gecreëerd wordt door een vrouwelijke verteller, is improvisatie het sleutelwoord. Het geheel is daardoor onvoorspelbaar en de kwaliteit van het resultaat hangt vooral af van de inspiratie van de muzikanten. Zij zorgen ervoor of het geheel scherp snijdt.

Didier Wijnants

Ralph Alessi

Sinds 1991 is trompettist, componist en docent Ralph Alessi actief betrokken bij de New Yorkse scene van jazz en geïmproviseerde muziek. In L.A. Weekly werd hij omschreven als: “ ... a highly-in-demand, adventurous virtuoso who can handle just about anything.” Alessi concerteerde en maakte cd-opnames met artiesten als Steve Coleman, Uri Caine, Don Byron, Ravi Coltrane, Sam Rivers, Drew Gress, Fred Hersch en vele andere vernieuwers van de geïmproviseerde muziek. Als bandleader maakte hij vier cd's: 'Hissy Fit', 'Vice Virtue', 'This Against That' (top tien Jazz Times 2002) en het recente 'Look' met zijn band This Against That. In de nabije toekomst is onder meer een opname met Jason Moran gepland.

Als docent is hij actief op de faculteiten van Five Towns College en Eastman School of Music. Momenteel leidt hij eveneens de School for Improvisational Music, een non-profitorganisatie voor geïmproviseerde muziek in Brooklyn. Sinds 2002 is hij eveneens verbonden aan de jazzfaculteit van New York University.
www.ralphalesi.com

Michiel Braam

Vrijheid, flexibiliteit en een aversie tegen verveling, dat zijn de pijlers waarop de muziek van de Nederlandse pianist, componist en bandleader Michiel Braam berusten. Belangrijke invloeden zijn pianisten Cecil Taylor, Thelonious Monk en Lenny Tristano, die vanuit een positie buiten de mainstream bijdragen aan de jazztraditie. Als componist en bandleader streeft hij ernaar zijn open speelstijl toe te passen op grotere ensembles, constant op zoek naar grotere muzikale vrijheid. Braam neemt je mee op een verrassende en wilde reis, maar zorgt er voor dat je niet verloren loopt. De muzikanten zijn gelijkwaardig: bassist en drummer hebben evenveel invloed op de richting van de improvisaties als de pianist. Naast zijn werk met bands als Bik Bent Braam, Bentje Braam en Trio BraamdeJoodeVatcher, sextet All Ears en anderen, coördineert Michiel Braam de jazzafdeling van de kunstacademie van Arnhem. Nu werkt hij samen met studenten van het Antwerpse conservatorium in een workshop rond Monk. Als opener van de Monk Happening speelt hij solo en met de leden van de Monkshop.
www.michielbraam.com

Wolter Wierbos

Wolter Wierbos wordt beschouwd als een van de meest vooraanstaande trombonespelers in de wereld. Hij speelde in Europa, Canada, Verenigde Staten en Azië. Wierbos kreeg vele prijzen toegekend, waaronder de Podiumprijs voor Jazz en Improvisatiemuziek en de belangrijkste Nederlandse jazzprijs, de VPRO Boy Edgar Prijs. Zoals vele

Nederlandse koperspelers begon hij in een fanfare, op zijn zeventiende ruidde hij de trompet voor de trombone: “Het zag er goed uit en de trombones lopen meestal vooraan” Zijn interesse reikt van precieze kamerjazz, over bonkende postpunk tot hedendaagse gecomponeerde en geïmproviseerde muziek. Sedert 1979 speelde hij met talrijke muziekensembles: Cumulus (met Ab Baars en Harry de Wit), JC Tans & Rockets, Theo Loevendie Quintet, Guus Janssen Septet, Loos (Peter van Bergen), Maarten Altena Ensemble en Podiumtrio. Naast projecten met zijn eigen band, Celebration of Difference, was Wierbos ook betrokken in theater, dans, televisie en filmprojecten. Groepen als the Ex, Sonic Youth, Gruppo Sportivo en het Nieuw Ensemble onder leiding van Ed Spanjaard, nodigden hem uit om met hen te spelen. Tevens concerteerde Wierbos met Henry Threadgill, The Berlin Contemporary Jazz Orchestra onder leiding van Alexander von Schlippenbach, European Big Band onder leiding van Cecil Taylor, John Carter Project, Mingus Big Band. Momenteel is hij actief bij het ICP van Misha Mengelberg, Gerry Hemingway Quintet, Sunchild van Franky Douglas, Bik Bent Braam, Albrecht Maurer Trio Works, Nocando, Development of the Universe van Carl Ludwig Hübsch, Frank Gratkowski Quartet, Available Jelly en MOB van Sean Begin. Wolter Wierbos houdt er ook een solocarrière op na. Zijn huidige project heet Wollo's World, waarin hij verschillende artistieke combinaties samenbrengt, van duo's met tapdanseres Marije Nie en bassist Wilbert de Joode tot een kwartet met Misha Mengelberg, Mats Gustafsson en Wilbert de Joode.
www.wolterwierbos.nl

Wilbert de Joode

Wilbert de Joode (°1955) speelt sinds 1982 contrabas. Hij is autodidact op zijn instrument. Aanvankelijk werkte hij veelal in groepen die improviseerden met een jazzmatig uitgangspunt, waarbij zijn eigenzinnigheid al snel opviel. In de groepen van Vera Vingerhoeds, Armando Cairo en Ig Hennenman ontwikkelde hij zijn improvisatievermogen verder. Hij kwam te werken met musici als J.C. Tans en Rinus Groeneveld, Michiel Braam, Han Bennink, Han Buhrs. Rond 1990 vervoegde hij het Ab Baars Trio. Inmiddels is Wilbert de Joode een van de meest gevraagde bassisten in de Nederlandse geïmproviseerde muziek. Zijn eigenzinnige spel en muzikaliteit promoveren de contrabas tot een gelijkwaardig instrument in de meest uiteenlopende groepen. Toonvorming, extreem registergebruik, improvisaties en het gebruik van darmsnaren zorgen voor een intrigerende herkenbaarheid. Naast het Ab Baars Trio is de Joode actief in groepen van Ig Henneman (strijkkwartet), Eric Boeren 4tet (met Han Bennink en Michael Moore), Michiel Braam (Bik Bent Braam, Trio met Michael Vatcher, Bentje Braam), Trio Fuhler/Bennink/deJoode, groepen met Joost Buis, het Chris Abelen Quintet, Intermission

(een basgroep met Klaas Hekman, William Parker en Hideji Taninaka), en een splinternieuw duo met Tobias Delius. Sinds oktober 2000 is hij tevens te horen in soloconcerten. De Joode speelde verder nog met Steve Lacy, Roswell Rudd, The Ex, het NU-ensemble, Jaap Blonk, Charles Gayle, Misha Mengelberg, Sunny Murray, John Tchicai, Fred Frith, Mariëtte Rouppe van de Voort, Denis Cahrlles, Steve Arguelles, Dylan van der Schyff, Thomas Lehn, Achim Kauffman, Johannes Bauer, Frank Gratkowski, Martin Blume, Paul Termos, Willem van Manen, Barre Philips, Derek Bailey,...
www.wilbertdejoode.com

Michael Vatcher

In zijn soloprogramma combineert de al geruime tijd vanuit Amsterdam opererende Amerikaanse meesterdrummer Michael Vatcher vrije improvisaties, waarin hij op zijn eigen specifieke wijze zijn instrumentarium verkent, en de muziek die hij in 1995 schreef voor de Toneelgroep Amsterdamversie van Shakespeares 'Timon of Athens'. In het tijdschrift Jazz Nu werd een paar jaar geleden Vatchers woonhuis beschreven: "De hele ruimte staat in het teken van de muziek. Stapels platen staan op de grond en in een wandrek. Verder een respectabele collectie cd's en cassettes. Hier en daar zie ik een percussie-instrument of ontdek ik ergens een 'speeltje', dat hij gebruikt vanwege zijn aparte, unieke klank. Met het verzamelen van die 'instrumenten' is hij begonnen op zijn twaalfde. Eerst stukken hout, later ontdekte hij de bijzondere klankmogelijkheden van kartonnen melkpakken. Sindsdien is zijn collectie voortdurend gegroeid, hoewel hij deze ook regelmatig uitdunt. Een deel van zijn verzameling heeft hij thuis, een deel (ruim een kubieke meter, geeft hij aan) in een hok in de Dansacademie waar hij werkt". Michael Vatcher speelde en speelt met onder meer Tristan Honsinger Sextet, Martin Altena Ensemble, John Zorn, Van Dyke Parks, Available Jelly, 4 Walls, Trio Braam/deJoode/Vatcher, The Ex, Frankie Douglas Sunchild, Corkestra en vele projecten met Michael Moore. Hij werkt graag met dansers en is vaak te horen bij de Magpie Music Dance Company.

Ana Isabel Ordonez

Naast haar werk als wetenschapper (zij is biologe) is Ana Isabel Ordonez eveneens actief als onafhankelijk filmmaker, jazzpromotor en producent. Zij schrijft voor bladen als Jazz Review en All about Jazz. In 2005 startte zij haar eigen indie label, Ruby Flower Records, en promootte er de muziek van trompettist Herb Robertson. Momenteel werkt ze voor Ruby Flower Records samen met de Newyorkse bassist Dominic Duval. Met Association La Belle Usine promoot Ordonez artistieke projecten in muziek en film met als bekende jazzartiesten Cecil Taylor, Dominic Duval, Nasheet Waits, het Alex Balanescu Trio en Gary Lucas. Een van de projecten die zij in 2008 realiseerde is 'A Touch of Noir / Shades of Jazz on

Noir', waarvoor zij zelf de film monteerde en aanvankelijk samenwerkte met Freak Lip Kill Band voor het muzikale gedeelte.
www.labelleusine.com

BINNENKORT IN DESINGEL

THE CLAUDIA QUINTET SPECIAL GUEST MATT MITCHELL PIANO

VR 5 MAART 2010

€ 20,15 BASIS/ €15,10 -25/65+/ €8 -19 JAAR

DE KUNSTCAMPUS GROEIT +12.000 M²

Een bouwproject van de Vlaamse Gemeenschap en de Artesis Hogeschool Antwerpen voor deSingel internationale kunstcampus en het Conservatorium van de Hogeschool Antwerpen.

PERMANENTE TOELICHTING VESTIAIRE DESINGEL
wo>zo/14>18 uur & aansluitend bij voorstellingen/concerten

2009-2010 architectuur theater dans muziek

ABO **TICKETS**

deSingel

Desguinlei 25 / B-2018 Antwerpen
ma → vr 10 → 19 uur / za 16 → 19 uur

www.desingel.be
tickets@desingel.be
T +32 (0)3 248 28 28
F +32 (0)3 248 28 00

deSingel is een kunstinstituut van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van

STAD ANTWERPEN

Haven van
Antwerpen

dS De
Standaard

Knack
weekblad
focus

hoofdsponsor

mediasponsors